herpy

GEKONY

Termite hill gecko

Hemidactylus triedrus

Hemidactylus triedrus to niewielki, krępy gekon nocny z południowych Indii i Sri Lanki, z białymi poprzecznymi pasami na brązowym grzbiecie i rzędami spiczastych guzków na grzbiecie. Żyje na ziemi i na niskich pniach, poluje na termity i inne drobne owady. To odporny, choć nieco wyspecjalizowany gatunek dla kogoś, kto miał już do czynienia z terrariami.

Rodzina: Gekkonidae Dawna nazwa: *Gecko triedrus; Hemidactylus subtriedrus*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**6-8 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**5-8 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Skalny i naziemny**
Środowisko	**Suchy las**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**45 × 30 × 30 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**24-27 °C**
Miejsce wygrzewania	**29-32 °C**
Temperatura w nocy	**21-23 °C**
Wilgotność	**55-65%**
UVB	**Opcjonalne**
Pokarm	**Owady**
Utrzymanie	**Pojedynczo lub w parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**1-2 jaj**
Inkubacja	**50-80 dni** przy 26-29 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Hemidactylus triedrus to średniej wielkości, krępy gekon z rodzaju *Hemidactylus*. Dorosłe osobniki mierzą 6-8 cm od pyska do kloaki, do tego dochodzi ogon. Grzbiet jest jasnobrązowy do czekoladowobrązowego z wąskimi białymi pasami obrzeżonymi czernią, a wzdłuż ciała biegnie 19-20 mniej więcej regularnych rzędów powiększonych, kilowatych, trójkątnych guzków. Delikatne poprzeczne lamelki pod palcami czynią z niego zręcznego wspinacza, jednak trzyma się ziemi bardziej niż wielu innych przedstawicieli rodzaju.

Gatunek został opisany przez Daudina w 1802 roku jako *Gecko triedrus*. Nazwa *triedrus* nawiązuje do trójkątnych guzków na grzbiecie. Przez wiele lat dzielono go na kilka form, m.in. *Hemidactylus subtriedrus*, jednak w 2018 roku połączono je z gatunkiem nominatywnym. Jednocześnie populację ze Sri Lanki, wcześniej traktowaną jako podgatunek *lankae*, uznaje się dziś za odrębny gatunek, *Hemidactylus lankae*. Zwierzęta z Gudźaratu i innych części północnych Indii również zostały przypisane do innych gatunków. Termity stanowią ważną część pożywienia.

Długość życia nie jest udokumentowana; 5-8 lat to szacunek oparty na innych gatunkach *Hemidactylus* podobnej wielkości. Gatunek jest rzadko utrzymywany, a część zaleceń dotyczących hodowli i rozmnażania opiera się na blisko spokrewnionych gatunkach *Hemidactylus*.

Występowanie i środowisko

Hemidactylus triedrus występuje w południowych Indiach, w stanach Andhra Pradesh, Karnataka, Tamil Nadu i Kerala, oraz na Sri Lance. Miejsce typowe zawężono do Nellore w Andhra Pradesh. Odnotowano ponadto liczne stwierdzenia z Tamil Nadu, Kerali, Karnataki i Maharasztry.

Zwierzęta ze Sri Lanki opisano jako odrębny gatunek, *Hemidactylus lankae*, ale jego status jest niejasny i Sri Lankę nadal zalicza się do zasięgu. Wymienia się również Pakistan, m.in. w pojedynczym doniesieniu z 2003 roku, nie zostało to jednak potwierdzone, dlatego nie uwzględniono go na mapie. Stwierdzenia spoza Indii i Sri Lanki mogą wynikać z pomyłek z blisko spokrewnionymi gatunkami. Dokładny zasięg występowania wciąż jest przedmiotem dyskusji, ponieważ kilka spokrewnionych gatunków jest do siebie bardzo podobnych.

> **Naturalny zasięg:** Indie i Sri Lanka.

ŚRODOWISKO

Hemidactylus triedrus żyje w lasach, gdzie porusza się po ziemi i dolnych partiach pni drzew. W dzień ukrywa się w szczelinach i zagłębieniach w ściółce, między kamieniami i pod korą. Nocą wychodzi na żer.

Klimat południowych Indii jest gorący i półsuchy z wyraźnym monsunem. To więc gatunek przyzwyczajony do przesychania między opadami, a nie gekon lasów deszczowych. Dokładne dane o temperaturze i wilgotności w poszczególnych siedliskach nie są udokumentowane.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Parę można trzymać w terrarium o wymiarach co najmniej 45 × 30 × 30 cm (długość × szerokość × wysokość). Powierzchnia dna jest ważniejsza niż wysokość, ponieważ *Hemidactylus triedrus* przebywa głównie przy ziemi i na niskich gałęziach. Im większe, tym lepiej, zwłaszcza jeśli chcesz trzymać kilka samic.

Jako podłoże sprawdza się mieszanka włókna kokosowego i suchej ziemi, najlepiej jako podłoże bioaktywne ze skoczogonkami i równonogami, które znoszą stosunkowo suche warunki. Na wierzch połóż warstwę suchych liści. Nawet małe liście dębu są wykorzystywane jako kryjówki. Dodaj korę korkową z wieloma szczelinami, płaskie kamienie i niskie korzenie, aby zwierzęta mogły zarówno się chować, jak i wspinać. Przygotuj zarówno wilgotne, jak i suche kryjówki.

Terrarium musi mieć dobrą wentylację, aby przesychało między zraszaniami. Najlepsze są siatkowe otwory w bokach i w górnej części. Gekon jest szybki i potrafi się wymknąć, dlatego pokrywa musi szczelnie przylegać.

Czytaj więcej: Budowa terrarium i podłoże bioaktywne

TEMPERATURA

W dzień temperatura w terrarium powinna wynosić 24-27 °C, a małe ciepłe miejsce może osiągać 29-32 °C. Nocą temperatura powinna wynosić 21-23 °C.

Użyj żarówki grzewczej lub maty grzewczej na boku, sterowanej termostatem, i mierz temperaturę cyfrowym termometrem zarówno w miejscu wygrzewania, jak i w chłodnym końcu. Daj gekonowi możliwość wyboru, aby mógł schronić się w cieniu, gdy będzie mu za gorąco. W celu rozmnażania zwierzęta mogą zimą przejść chłodniejszy okres trwający od jednego do dwóch miesięcy z temperaturami nocnymi około 18-20 °C.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna wynosić około 55-65 %, ale *Hemidactylus triedrus* to zwierzę półsuchych siedlisk, więc wilgotność powinna się wahać, a terrarium musi mieć szansę przeschnąć. Lekko zraszaj terrarium co drugi dzień, aby na liściach, kamieniach i szybach pojawiły się krople, z których gekon może pić. Po kilku godzinach powinno być znów sucho.

Płytka miska ze świeżą wodą to dobre zabezpieczenie, choć zwierzęta często zadowalają się kroplami. Zawsze utrzymuj część podłoża w stanie suchym. Samica najchętniej składa jaja w suchej ziemi, a zbyt wilgotne warunki mogą prowadzić do zatrzymania jaj oraz powodować pleśń i problemy ze skórą.

OŚWIETLENIE I UVB

Hemidactylus triedrus prowadzi nocny tryb życia, a UVB jest opcjonalne. Słabe oświetlenie UVB na jednym końcu terrarium, przy dużej ilości cienia, może zapewnić pewniejszą gospodarkę wapniową, zwłaszcza u zwierząt hodowlanych.

Zwykłe światło dzienne lub oświetlenie terrarium powinno być włączone przez 11-13 godzin, sterowane programatorem czasowym, a nocą powinno być całkowicie ciemno. Kolorowe oświetlenie nocne jest zbędne.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Hemidactylus triedrus jest owadożerny. W naturze zjada termity i inne drobne owady, takie jak koniki polne, chrząszcze i pająki. W terrarium jako podstawowy pokarm sprawdzają się świerszcze, małe szarańcze, karaczany dubia i skoczogonki. Owady powinny być mniejsze niż odległość między oczami gekona. Dla małych młodych świerszcze muszą być bardzo małe, ok. 3 mm, a dla dorosłych ok. 12 mm.

Dorosłe osobniki karm 2-3 razy w tygodniu, a młode codziennie lub co drugi dzień. Larwy barciaka, larwy drewnojada i małe larwy zawisaka dobrze sprawdzają się jako przysmak, ale są tłuste i należy je podawać tylko od czasu do czasu. Oprószaj owady wapnem i stosuj preparat multiwitaminowy z D3 przy co drugim lub trzecim karmieniu. Samice w hodowli potrzebują dodatkowego wapnia, możesz też postawić małą miseczkę z proszkiem wapniowym. Nie zostawiaj żywych owadów w terrarium na noc.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Hemidactylus triedrus jest szybki i nerwowy, zwłaszcza jako młody osobnik, i nie jest to zwierzę, które należy często brać do ręki. Najlepiej sprawdza się krótkie i spokojne manipulowanie nisko nad podłożem; nigdy nie chwytaj za ogon, który gekon może odrzucić. Z czasem jednak przyzwyczaja się do ciebie. W dzień pozostaje ukryty i wychodzi, gdy gaśnie światło.

Kilka samic może przebywać razem z jednym samcem, ale nie zbadano dokładnie, jak dobrze gatunek znosi towarzystwo. Dlatego najlepiej trzymaj pojedyncze zwierzę lub parę, a kolejne osobniki dodawaj tylko w dużym terrarium z wieloma kryjówkami. Zawsze zwracaj uwagę na ugryzienia, brakujące ogony i spadek masy ciała. Samców nie należy trzymać razem. Wiele gekonów z rodzaju *Hemidactylus* jest terytorialnych.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samce można rozpoznać po wyraźnym zgrubieniu u nasady ogona oraz po rzędzie porów przed kloaką. W rzędzie przedkloakowym *Hemidactylus triedrus* ma od siedmiu do dziewięciu porów, rozdzielonych krótką przerwą pośrodku. Samice nie mają zgrubienia i są zwykle nieco mniejsze i smuklejsze.

Wiek i masa ciała w momencie osiągnięcia dojrzałości płciowej nie są udokumentowane. Z rozmnażaniem poczekaj, aż zwierzęta będą w pełni wyrośnięte, a samica będzie w dobrej kondycji z pulchnym ogonem. Grubość ogona świadczy o jej kondycji.

GODY I KOPULACJA

Rozmnażanie zwykle udaje się bez większych problemów, jeśli zwierzęta są zdrowe. Chłodniejszy okres zimą trwający od jednego do dwóch miesięcy z temperaturami nocnymi około 18-20 °C pobudza rozród. Zawsze zapewnij zwierzętom dostęp do wody w tym okresie.

Po okresie spoczynku ponownie podnosi się temperaturę i wydłuża dzień, a zwierzęta dobrze się karmi. Wpuść samca do samicy i obserwuj je przez pierwsze noce. Jeśli samica jest zestresowana lub pogryziona, należy je rozdzielić. Wyłącz samicę z rozrodu, jeśli jej ogon stanie się chudy.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica zakopuje jaja w podłożu mniej więcej co trzy do czterech tygodni w sezonie. Składa jednorazowo 1-2 białe, kruche jaja, podobnie jak inne gekony z tego rodzaju.

Zapewnij samicy pojemnik do składania jaj z lekko wilgotną, ale nie mokrą ziemią kokosową lub wermikulitem i zadbaj o to, aby w innych miejscach podłoża były suche fragmenty. Samice, które nie mogą znaleźć dobrego miejsca, cierpią na zatrzymanie jaj. Jaja są bardzo delikatne i przy przenoszeniu nie wolno ich obracać ani nimi potrząsać.

Czytaj więcej: Typowe choroby i objawy choroby

INKUBACJA

Jaja ostrożnie przenosi się do małego pojemnika z lekko wilgotnym wermikulitem lub perlitem i układa tak, aby strona zwrócona ku górze nadal była skierowana ku górze. W temperaturze 26-29 °C wyklucie następuje po 50-80 dniach, jak u innych gatunków *Hemidactylus*.

Najlepsza jest stabilna temperatura w małym inkubatorze. Utrzymuj podłoże lekko wilgotne i kontroluj jaja bez ich przenoszenia. Jaja, które się zapadają i ciemnieją, są zwykle martwe. W razie wątpliwości poczekaj nieco dłużej, zanim je usuniesz.

ODCHÓW MŁODYCH

Młode mają przy wykluciu około 4 cm długości i powinny trafić do własnego małego pojemnika lub małego terrarium z ręcznikiem papierowym lub lekko wilgotnym podłożem kokosowym, kryjówką i płytką miską z wodą. Zraszaj lekko codziennie. Przez pierwsze dni żywią się zapasami z woreczka żółtkowego, a następnie zaczynają polować.

Podawaj najmniejsze świerszcze lub skoczogonki codziennie lub co drugi dzień, oprószone wapnem i witaminami. Waż młode i śledź ich wzrost, a stopniowo przenoś je do większego terrarium. Młode są szybkie i potrafią się wymknąć, więc staranne zamykaj pokrywę. Najlepiej trzymaj je osobno, jeśli zaczną gryźć się nawzajem w ogony. Dokładne tempo wzrostu i wiek osiągnięcia dojrzałości płciowej nie są udokumentowane.

Zdrowie i częste błędy

Wiedzy o zdrowiu specyficznej dla tego gatunku jest niewiele, ale problemy przypominają te u innych naziemnych gekonów. Typowe błędy to:

- Za mało wapnia i witaminy D3, zwłaszcza u samic hodowlanych i młodych. Prowadzi to do miękkich szczęk, wygiętych kończyn i drżenia. Oprószaj owady.
- Zbyt wilgotne podłoże i słaba wentylacja, które powodują grzybice, pleśń i problemy ze skórą. *Hemidactylus triedrus* to zwierzę półsuchych siedlisk i potrzebuje suchych miejsc.
- Zatrzymanie jaj, gdy samica nie znajduje odpowiedniego, suchego miejsca do złożenia jaj. Staje się osowiała, a jej brzuch jest obrzęknięty.
- Resztki skóry na palcach i końcu ogona po linieniu. Zapewnij wilgotną kryjówkę i usuwaj je letnią wodą.
- Utrata ogona po ugryzieniu lub brutalnym obchodzeniu się ze zwierzęciem. Odrasta tylko częściowo.

Zdrowe zwierzę ma jasne oczy, pełny ogon i dobry chwyt. Zwróć się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli gekon traci na wadze, nie je przez kilka tygodni lub wygląda na osłabionego.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.